

Preek over Psalm 23 (avondmaalsviering): Aan Gods tafel ervaren we het leven als goed.

Voorzang: Gezang 457, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Gezang 457, 3 en 4

Gebed

Zingen: Kinderlied 47 (Nu gaan de bloemen nog dood...)

Schriftlezingen: Psalm 23 en Johannes 10,11-15

Zingen: Gezang 75, 14 15

Verkondiging van Psalm 23

Zingen: Gezang 14

Vorbereiding viering avondmaal

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gezang 239 (Zingende Gezegend, mel. Gez. 258)

Viering van het avondmaal

Zingen: Psalm 103, 1 en 2

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Psalm 103, 3 en 9

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Vanmorgen heb ik gekozen voor de meest bekende psalm uit de bundel: Psalm 23.

En ik stel voor dat we die gewoon samen nog eens langs gaan om dit lied te proeven.

Regel voor regel en soms woord voor woord.

De HEER is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets.

Hij laat mij rusten in groene weiden en voert mij naar vredig water.

Ja, dat begin kan meteen vragen oproepen.

Bent u het met de dichter eens als hij dat zegt: *Mij ontbreekt het aan niets?*

Voelt u dat ook zo?

Kan een mens dit volhouden, zulke grote woorden?

Heeft de dichter het echt wel zo beleefd? vraag je je af.

Is het leven dan zo heerlijk?

Hij stapelt de grote woorden op elkaar.

Aan niets gebrek.

Integendeel overvloed.

Geen jachtig bestaan, maar diepe rust.

Geen uitputting of dodelijke slijtage of burn-out, maar verkwikking.

Een opleving van de ziel.

Het is één en al rusten in heerlijkheden: jong, vers gras en koele drank.

En alles in overvloed en heerlijk ontspannen genoten!

Is dat ook uw ervaring?

Of is dit de krampachtige verbeelding van een overspannen geest?

De bekende struisvogel met zijn kop in het zand om de werkelijkheid niet te hoeven zien?

Want die is toch totaal anders?

Toch veel harder, angstaanjagender, vermoeiender?

Och, de dichter weet dat minstens zo goed als u en ik.

De dichter weet echt wel van diepe duisternissen, waar je soms doorheen moet.

Hij weet ook van vijandschap en strijd, die je mee kunt maken.

Hij heeft heus wel levenservaring.

Maar voor hem is het voornaamste: *Het leven is als 't er op aan komt alleen maar góed.*

Tenminste in de gemeenschap met God.

Want hij kent God als zijn herder.

En dat geeft een warmte aan het leven die er nooit meer uitgaat.

Ja, God is mijn Herder, die mij leidt.
Een merkwaardige werkelijkheid!
God leidt mij!
Mij, een wezen, een persoon met een eigen wil, mij door God zelf gegeven.
En wat voor een eigen wil.
Want daardoor kom ik nogal eens met God in botsing.
Ik kom in opstand.
Ik overtreed.
Ik dwaal af.
Ik ben zondaar.

En desondanks word ik door God geleid.
Heel mijn doen en laten, mijn opstandigheid, mijn zonde, mijn eigen wil –
het is allemaal opgenomen in de leiding waarmee God mij leidt.
Om duizelig van te worden.
Terwijl ik mijn vrijheid zo vaak verkeerd gebruik en God haar onaangetast laat, word ik toch door Hem geleid.

Langs veilige paden (vs. 3).
D.w.z. God laat me niet omkomen op de wegen die ik ga.
Daarom kunnen het best smalle paadjes zijn in onherbergzaam gebied.
Steile weggetjes langs ravijnen, waar ik zomaar in kan vallen.
Glibberige paden waarop ik uit kan glijden.
Donkere wegen waarop ik geen hand voor ogen zie.
En toch *veilige paden*.
Ik kom waar ik wezen moet.
Waar mijn herder mij hebben wil.
In de groene weiden en bij het vredige water.

Hij leidt mij ter ere van zijn Naam.
God heeft zijn Naam op het spel gezet bij de leiding van mijn leven.
Hij heeft er zijn Naam aan verbonden of ik al of niet het doel bereik.
Zo heeft Hij zich in zijn Woord bekend gemaakt.
Wij hebben nu eenmaal zijn hart.
Snapt u het, snap ik het!
Maar zo is dat.
Het brood dat we eten en de beker waaruit we drinken zeggen het.
Wij hebben zijn hart.
Hij gaat met ons mee.
Door welke diepte en over welke hoogte ook.
Zo is Hij nu eenmaal.
Zo is zijn Naam: *Jahwe - Ik ben, die Ik ben!*

*Al gaat mijn weg door een donker dal, ik vrees geen gevaar.
Want u bent altijd bij mij, uw stok en uw staf, zij geven mij moed.*

Valt u ook een verschil op tussen vs. 4 en de vorige verzen?
Daar spreekt hij over God tot anderen: *de HEER is mijn herder*.
Hier spreekt hij God zelf aan: *U bent bij mij*.

Geen wonder.
Want nu denkt hij bewust aan de vreselijke dingen in het leven.
Hij spreekt over dat donkere dal.
Daar kom je alleen niet door.
Dan valt hij terug op zijn band met God.

Stel u voor: een Palestijns bergland.

Doorsneden met diepe ravijnen, waarin geen zonlicht door kan dringen.
Als je daar doorheen moet is dat beklemmend.
Het pad is gevaarlijk, glibberig soms.
Je kunt zo in de afgrond wegglijden.
Bovendien loop je in zo'n duister ravijn 't gevaar van wilde dieren en rovers.
En je móet er door!

Natuurlijk is dit een beeld van wat je in het leven overkomen kan aan erge dingen.
Zulke wegen van volslagen duisternis moet ieder van ons wel eens gaan.
En de eerste vraag die bij je bovenkomt is dan vaak: *waarom?*
Een vraag die we ook in de Bijbel tegenkomen.

Maar hier niet.
Zulke ravijnen zijn er nu eenmaal.
Voor deze dichter is belangrijker de vraag: *hoe kom ik er doorheen?*
Hoe verwerk ik het?

Deze dichter doet dat op heel bijzondere wijze.
Hij zegt in wezen: verandert er wezenlijk iets als de weg door deze diepte en door deze duisternis leidt?
Is de gemeenschap met God dan soms verbroken?
Is de HEER er dan alleen maar aan de lichtzijden van het leven?
Is Hij er niet ook aan de schaduwzijden, in de diepte, in de duisternis?

En dan belijdt hij: *U bent bij mij.*
Kijk, dat kun je alleen maar zeggen van mens tot God.
Dat kan de ene mens de andere niet aanpraten.
Het is een grootse ontdekking wanneer dat plotseling tot je doordringt.
Ja, gelukkig, ook in de erge dingen van mijn leven: U bent bij mij, mijn God!

Hij staat midden in het duistere ravijn.
Ik zie uw stok, uw knots waarmee U de leeuwen en beren van mijn weg slaat.
Ik zie uw staf, uw herdersstaf, waarmee U me waakzaam leidt.
Uw stok en uw staf geven mij moed.
Voor het kwaad dat er is of dreigt, hoef ik met U niet bang te zijn.

En dan, in vs. 5, wisselt het beeld plotseling.
De Heer is mijn herder wordt: *God is mijn Gastheer.*
U nodigt mij aan tafel...
Beeld van overvloedige verzorging.
Net als de zalving met heerlijk ruikende olie.
Daar knap je helemaal van op.
Daar word je een ander mens van.
En de beker vloeit over van wijn, die het hart vrolijk maakt.

Kijk, zegt de dichter, zo is het leven in de omgang met God.
Ondanks de vijandelijkheden is het leven toch goed.
God maakt er een feestelijke maaltijd van.
Een maaltijd om heerlijk ontspant te vieren.
God heeft ons aan een feestdis gezet.
En de beker, die Hij mij aanreikt, is pure overvloed.

Alleen al het feit dat u bestaat, dat u leeft, dat u er bent.
Dat is toch overstelpend groots?
Want dat betekent dat God u heeft gewild!
U had er ook niet kunnen zijn.
Maar God heeft u gewild, in verbond met Hem.
We zijn allemaal gewenste kinderen van God.

Dat is zijn grote goedheid.
En alleen dat al maakt het leven tot een feestmaal.
Nu al, ook al zie ik alles wat mij benauwt nog in de ogen.

*Ja, geluk en genade volgen mij alle dagen van mijn leven, zingt hij verder.
Ik keer terug in het huis van de HEER tot in lengte van dagen.*

In vs. 5 was de dichter Gods gast.

In vs. 6 zegt hij: het is nog veel sterker.

Ik ben niet alleen gast, die zo nu en dan voor een tijdje bij God aan kom lopen.

Nee, ik blijf in Gods huis.

Ik wóón bij Hem tot in lengte van dagen.

Heel het leven wordt door hem ervaren als een verblijf in het huis van de HEER.

En hij ondervindt er Gods genade.

Gods glimlach van plezier omdat wij er zijn.

Maar als de HEER plezier heeft in ons bestaan –

natuurlijk ook omdat Hij weet hoe het afloopt –

waarom zouden wij er dan geen plezier in hebben?

Zo houdt de dichter uit alles het goede van het leven over en de gunst van God.

Hij weet van niets anders meer.

Geluk en genade volgen hem.

Letterlijk staat er: *achtervolgen*.

Hij kan er gewoon niet aan ontvluchten.

Waar hij ook heengaat, overal vindt hij het weer terug.

Het zit 'm gewoon op de hielen.

Er is geen ontkomen aan.

Dat zegt de dichter van het geluk en de genade van God.

Als een mens zich eenmaal met God heeft ingelaten, zit God hem voortdurend achterna met zijn genade en vrede.

Hij gunt ons dan geen gelegenheid meer om b.v. in zwaarmoedigheid weg te schuilen.

Alsof we dat zo graag willen.

Het klinkt op het eerste gehoor vreemd.

Eerlijk gezegd, ja: jammeren en klagen ligt ons wel.

Gods goedheid loven terwijl er wolken voor de zon schuiven, dat is ons vaak teveel.

Toch moeten we er aan geloven.

Want heel de Bijbel is het met deze dichter eens.

De wereld en de mensen, u en jij en ik, bestaan door Gods goedheid.

En God is in Christus tot het uiterste gegaan om die goedheid te behouden.

Dat is het evangelie van het kruis.

En wie in dit evangelie gelooft met heel zijn hart, stemt met de dichter in.

Ja, de genade en de vrede van God begeleiden mij al mijn levensdagen.

Zodat het is als een samenwonen met God zelf in de werkelijkheid die Hij heeft geschapen en die Hij heeft gered.

Want het kruis van Christus –

en dat vieren we vandaag in het avondmaal –

heeft Gods genade gebracht, ook in de diepte van het leven.

AMEN.

28-08-2005